

ایجاد توهم نفوذ دینی ایران در جمهوری آذربایجان

مرکز پژوهش و نظرسنجی "گالوپ" سطح تدین مردم کشورهای جهان را منتشر کرده که نظرات متفاوتی را در بین کارشناسان آذری در پی داشته است.

آران نیوز: گسترش برخی اقدامات رادیکالی دینی در بین کشورهای آسیای غربی این تحلیل را به عنوان گزینه‌ی اول تحلیل گران مسائیل کشورهای فقاز و آسیای میانه مطرح کرده بود که در سال‌های پیش رو حتما گرایش مردم به دین کمتر و کمتر خواهد شد اما گذشت زمان نشان داده است که گرایش مردم این منطقه به دین نه بخاطر تبلیغات گسترده، بلکه به دلیل احساس رضایتی است که زیر چتر دین و خدا احساس می‌کنند. در واقع ظاهرا مردم منطقه حساب حرکت‌های رادیکالی برخی تندروها را با دین جدا کرده‌اند و گرایشی بیش از پیش به دین داشته‌اند.

اخیرا مرکز پژوهی و نظرسنجی "گالوپ" سطح تدین مردم کشورهای جهان را منتشر کرده است. در این گزارش 34 درصد مردم آذربایجان متدین معرفی شده‌اند و 54 درصد دیگر نیز خود را غیر پایبند به دین و یا بی‌دین معرفی کرده‌اند. به عنوان مثال در این نظرسنجی 79 درصد مردم ترکیه، 88 درصد مردم ایران، 70 درصد مردم روسیه و 93 درصد مردمان گرجستان خود را متدین معرفی کرده‌اند.

انتشار این گزارش واکنش‌های متفاوتی در بین صاحب نظران آذری داشته است. ارکین قدیرلی عضو هیئت مدیره جنبش رئال می‌گوید: "بر اساس این نقشه روشن می‌شود که کشورمان یک جزیره لائیک در منطقه است. در آذربایجان خطر سیاست دینی وجود ندارد. ممکن است که در کشورمان برخی افراد و گروه‌های افراطی وجود داشته باشند. اما آنها قادر به تصدی حکومت در آذربایجان نیستند."

ظاهرا این گزارش دستاویزی شده است تا برخی افراد تلاش بیشتری را برای لائیسیته کردن آذربایجان انجام دهند. ارکین قدیرلی در ادامه در خصوص سیاست‌های لائیسیم در آذربایجان می‌گوید: "برای هر کشور لائیک خطراتی وجود دارد اما برای کشورمان اینگونه خطرات از داخل نیست، بلکه از خارج کشور منشأ می‌گیرد. برای جلوگیری از این خطر خارجی نیز باید اصول سیستم لائیک را روز به روز تقویت نماییم."

برخی دیگر اما در آذربایجان نظرات دیگری دارند. یکی از کارشناسان مسائل امنیتی در آذربایجان با توهین و تحقیر دینداران، فقر و فلاکت را عاملی برای افزایش دینداری می‌داند و می‌گوید: تقریبا 5 سال پیش نیز در کشورمان چنین نظر سنجی صورت گرفته بود. در آن نظر سنجی 8 درصد مردم آذربایجان خواهان تاسیس حکومت دینی در کشور بودند. با گذشت زمان، به خاطر مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در آذربایجان مردم به سوی دین روی می‌آورند. بی‌کاری، بی‌عدالتی و امثال این مشکلات، از مهمترین عامل‌های گرایش مردم به دین هستند."

این عضو سابق کا.گ.ب در ادامه با یکسان انگاری دین و تروریسم می‌گوید: با افزایش گرایش مردم به دین، افراط گرایی دینی در جامعه بوجود می‌آید و حتی افراد تروریست نیز در جامعه شکل می‌گیرند.

برنامه‌های متعدد دینی که در طول سال در جامعه ی آذربایجان برگزار می‌شود نشان از آن دارد که تعریف دینداری در بین مردم آذربایجان و پرسشگران موسسه گالوپ متفاوت است. در جمهوری آذربایجان هرکسی که نماز بخواند و به اصول دینی مقید باشد را متدین می‌گویند اما شاید اکثریت مردم این کشور به خدا و اصول اولیه دین معتقدند که البته در گزارش موسسه قید نشده‌اند.

همین موضوع مرتبط با دین دوباره بهانه‌ای شده است تا باز هم جمهوری اسلامی ایران پای ثابت تحلیل‌ها باشد. روزنامه مساوات نیز در تحلیل در این باره با اذعان به قدرت اجتماعی جامعه‌ی دینداران در آذربایجان نوشته است: "به طور کلی، در آینده حضور دینداران در مبارزه با حکومت یک خطر بزرگ به شمار می‌آید. فعلا نمی‌توان گفت که آیا آن‌ها سلاح نیز دارند یا نه؟ البته باید ریشه این خطر را در ایران و عربستان سعودی جستجو نماییم. چون یک کشور در آذربایجان به دنبال گسترش شیعه‌گری و کشور دیگر نیز به دنبال گسترش وهابیت در آذربایجان می‌باشد.

این اظهارات درباره‌ی توان اجتماعی بالای دینداران آذربایجان در حالی مطرح می‌شود که طی سال‌های گذشته رهبران منتسب به دینداران اعم از روحانیون و سیاستمداران را به بهانه‌های واهی گرفتار و به زندان‌های طولانی مدت محکوم کرده‌اند و این موضوع نشان می‌دهد اظهارات روزنامه‌ی مساوات نه فقط نوشته‌های یک نویسنده در واقع مکتوب کردن سیاست‌های آذربایجان است که سال‌هاست در حال اجراست.